

Terugkijken

Het is voor een nieuwe fractie als de mijne een spannende en wat onwennige ervaring om hier vandaag deel te nemen aan de Begrotingsraad. Er is immers nog niet veel om op terug te kijken en daardoor mist er wellicht ook de ervaring om een goede inschatting van de toekomst te maken. Desalniettemin wil ik u onze eerste impressies in en van deze gemeenteraad zeker niet onthouden.

Laat ik beginnen bij het begin: in 2018 deed de SP, voor het eerst in haar geschiedenis, mee aan de gemeenteraadsverkiezingen in Zaltbommel. Met veel enthousiasme en de inzet van veel van onze leden slaagden we in onze missie toegang te krijgen tot dit voorname gremium. We zijn trots dat ons dat gelukt is en we zijn vastbesloten hier niet voor spek en bonen te zitten. Mede dankzij onze uitgebreide en deskundige steunfractie zal dat ook vast niet gebeuren.

Gedurende de drukke verkiezingstijd hebben wij, heb ik, ook kennis mogen maken met fractievoorzitters, raadsleden en vrijwilligers van andere partijen. Wij hebben ons als partij zeker niet onwelkom gevoeld in die verkiezingstijd, zoals we ons tot op heden ook niet onwelkom gevoeld hebben in deze raad. Ik wil dan ook van deze gelegenheid gebruik maken de aanwezige collega's en het college te danken voor hun vriendelijkheid, geduld en uitleg, die af en toe nodig was en zeker nog af en toe nodig zal zijn. In verschillende gevallen ben ik onder de indruk geraakt van de deskundigheid, maar ook de passie waarmee de volksvertegenwoordigende taak wordt uitgevoerd.

Ook is dit wellicht een uitgelezen moment om op te merken dat ik blij ben met de tot dusver coöperatieve houding van oppositie- en coalitiepartijen. Het is niet alleen noodzakelijk, maar ook goed om met elkaar, soms in wisselende samenstellingen, samen te werken op belangrijke thema's.

Eén van de thema's waar de SP-fractie zich de afgelopen maanden veel mee bezig heeft gehouden was de Avri. Niet alleen hadden wij op inhoudelijk gebied problemen met de plannen van de Avri, ook stoorden we ons aan de gang van zaken: de zeer gemankeerde communicatie van de Avri en het rommelig lopende besluitvormingsproces. Voor de SP was het Avri-dossier een goed voorbeeld van hoe het niet moet en een uitstekend voorbeeld om van te leren. Wat ons betreft moet de communicatie naar onze inwoners al vanaf het begin bij dit soort ingrijpende processen beter. Daarbij moeten zowel collegeleden als raadsleden de ruimte krijgen én nemen publiekelijk hun overwegingen en besluiten uiteen te zetten. Dit was voor mij een reden om nog een extra debat over de Avri aan te vragen, een debat dat - wat mij betreft -

zeker de moeite van het voeren waard was. Gerelateerd aan de kwestie Avri is de grotere vraag hoe wij als raad omgaan met gemeenschappelijke regelingen. Als nieuwkomer in de raad werden wij getroffen door het grote aantal regelingen waaraan wij deel hebben als gemeente - een aantal dat ook nog eens groeit - en waarbij transparantie en democratisch gehalte niet altijd geborgd lijkt te zijn. Voor de komende periode is dit zeker een punt van aandacht voor ons.

Een groot dossier, ook voor het komende jaar, is natuurlijk de kwestie van de huisvesting van arbeidsmigranten. Met de komst van SP-Tweedekamerlid Jasper van Dijk en diens bezoek aan lokale tuinders, werd dit thema ook in onze campagne belangrijk.

Wij zijn blij dat het college recent via een wijziging in het bestemmingsplan het onmogelijk heeft gemaakt dat er in Zuilichem een zogenaamd Polenhotel verrijst. Ook zijn we redelijk tevreden over de wijze waarop de panelavonden met betrekking tot de huisvesting van arbeidsmigranten verlopen. Wat betreft die panelavonden maken we ons nog steeds zorgen of uiteindelijk de belangen van 'normale' inwoners, maar zeker ook van de arbeidsmigranten zelf, voldoende gewaarborgd zijn. Wij zullen daar als fractie zeker scherp op toezien wanneer het beleid huisvesting arbeidsmigranten in de raad komt.

Hieraan gerelateerd zijn wij ook ongerust over de komst van twee zeer grote distributiecentra in onze gemeente. Deze centra van DHL en Mainfreight hebben tezamen nog eens 600 arbeidsplaatsen te vervullen, en de ervaring met distributiecentra elders - bijvoorbeeld Bol.com in Waalwijk - leert dat de nieuwe werknemers vaak uit Midden- en Oost-Europa komen. En dat terwijl we al volop problemen hebben met het huisvesten van arbeidsmigranten voor de tuinders. Wij pleiten er dan ook voor om bij gronduitgifte vooral kleinschalige bedrijven aan te trekken. Ik kom op deze kleinschaligheid later nog terug.

Tot slot van deze terugblik nog een paar opmerkingen over de Programmabegroting. Hoewel ik in mijn dagelijkse werk gewend ben moeilijke teksten te lezen en te duiden, bleek de begroting een forse uitdaging. Niet alleen bevatte de begroting vele (wat mij betreft te veel) spelfouten, slordigheden en omissies, zij slaagde er ook niet in ons de juiste data aan te reiken om onze controlerende taak goed uit te kunnen voeren. Dat kwam doordat er in de begroting van dit jaar overgegaan is naar een andere systematiek, waardoor posten verschoven en op andere plekken terugkwamen. Hoewel dit op zichzelf heel begrijpelijk is, is het wat mij betreft bijzonder jammer - wellicht zelfs kwalijk - dat dit, waar het zich voordeed, niet kort werd toegelicht. Zonder die toelichting is het immers onmogelijk om staatjes van verschillende jaren naast elkaar te leggen.

Vooruitkijken

Maar laten we niet vergeten ook vooruit te kijken. Als nieuwe partij in de gemeenteraad hebben we immers aanzienlijk meer geschiedenis voor ons liggen, dan achter ons.

Laat ik u eerst inwijden in onze visie op de Bommelerwaard. Wat ons betreft is de Bommelerwaard van nature bij uitstek een regio voor kleinschalige bedrijvigheid dat gebruik maakt van en past in het landschap. Met haar kernen en een stad van bescheiden grootte past kleinschaligheid onze gemeente logisch. Economisch gezien zouden wij dan ook graag de nadruk leggen op dienstverlening en toerisme. De recent in de gemeenteraad besproken regiovisie Rivierenland had het wat ons betreft dan ook voor maar een derde bij het juiste eind. Wij blijven van mening dat een groei van recreatie slecht te verenigen is met meer distributiecentra en kassen.

Als het gaat om wonen streven wij een mix aan woonvormen na. Daarmee bedoel ik dat wij sociaal-economisch zwakkeren niet afzonderen in bepaalde straten of wijken, maar zoveel mogelijk - ook indachtig de wens van de wooncorporaties - mengen met duurdere huurwoningen en goedkope en dure koopwoningen. Gebouwd en verbouwd moet er daarbij zeker. Met z'n allen hebben wij de grote taak woningen gereed te maken voor de vergrijzing en voor een enorme verduurzaming. Daarbij zijn er, ook in onze gemeente, te weinig sociale huur en betaalbare koopwoningen om te voldoen aan de vraag. Voor het oplossen van die woningnood mogen er, wat de SP betreft, ook best creatieve wegen gezocht worden. Zo ondersteunen wij van harte het pleidooi van PvdA/GroenLinks om bijvoorbeeld de mogelijkheid van *tiny houses* te onderzoeken.

Het woord is al even gevallen: duurzaamheid. In de verkiezingstijd bleek dat - en terecht - een belangrijk thema voor onze gemeente te zijn geworden. Alle partijen gaven aan dat verduurzaming de komende vier jaar een hoge prioriteit moet hebben. Ik word er blij van als ik zie dat er langzamerhand concrete maatregelen de kant van de raad opkomen. Zo staat er voor de raad van volgende week een plan op de agenda om alle gemeentelijke gebouwen te verduurzamen tot label A. Geregeld maak ik me echter zorgen of we wel voldoende tempo maken met onze transitie. Ik herhaal dan ook mijn pleidooi van de verkiezingen, en sluit daarbij wederom aan bij PvdA/GroenLinks, om geen enkel raadsvoorstel meer de deur uit te doen zonder paragraaf over duurzaamheid. Duurzaamheid is niet iets dat je 'erbij' doet, maar dat als onderlegger en denkmodel moet gaan fungeren voor elke stap die je zet.

Ik vervolg mijn betoog met een klassiek SP-thema: zorg. Vooropgesteld, er gaan wat betreft de zorg een heleboel dingen goed in Zaltbommel. We zijn in algemene zin zeer enthousiast over Buurtzorg Jong. Wij zijn ook zeer blij om te zien dat er in de begroting een half miljoen gereserveerd is voor eventuele tegenvallers in de gemeentelijke zorgtaken. Want met name over de WMO huishoudelijke hulp maken we ons zorgen. Ons bereiken signalen, dat een groot aantal zorgvragers het aantal uren dat ze als ondersteuning krijgen als te weinig ervaren, hetgeen

overeenstemt met het cliënttevredenheidsonderzoek 2017. Ik kom daar nog op terug in onze motie.

Tot slot nog twee kleinere zorgen van ons, die desalniettemin zeker het vermelden waard zijn. Beide hebben betrekking op beweging - iets wat we onze bewoners natuurlijk graag zien doen. Concreet gaat het om zwemmen en fietsen.

Allereerst het zwemmen: in zowel ons verkiezingsprogramma als het verkiezingsprogramma van onze provinciale afdeling staat de ambitie zwemonderwijs voor kinderen weer in te voeren op de basisschool. Wij vinden het namelijk belangrijk dat alle kinderen, ongeacht herkomst of sociaal-economische positie, zwemles krijgen, zeker in zo'n waterrijke gemeente als de onze. In 2017 werd bekend gemaakt dat de gemeente in plaats daarvan ervoor kiest om financieel bij te springen als ouders de zwemles van hun kinderen niet kunnen betalen via Stichting Leergeld. Echter, in 2017 ontbrak het hiervoor aan budget. Onze vraag is dan ook: Hoe is dat voor komend jaar geregeld?

Dan het fietsen: de laatste tijd hebben ons diverse signalen bereikt dat het gebrek aan verlichting op veel van onze fietspaden en -stroken soms tot gevaarlijke situaties leidt, zeker nu het weer winter en daarmee langer donker wordt. Wij hebben begrip voor het standpunt van het college dat het onmogelijk is alle fietspaden in het buitengebied te voorzien van verlichting. Dat betekent echter niet dat we niets kunnen doen. De SP stelt voor om onderzoek te doen naar de mogelijkheid van heldere wegmarkering zonder energiebron, bijvoorbeeld glasbolreflectoren, de zogenaamde kattenogen.

Moties

Dat brengt me bij onze moties:

- Allereerst de motie Heldere markering fietspaden, waarin we, zoals gezegd, oproepen tot het onderzoeken van de mogelijkheid om heldere markering aan te brengen op fietspaden en -stroken in onze gemeente. Die markering zou wellicht meteen verwerkt kunnen worden in de wegen en paden die voor de komende tijd onderhoud tegemoet zien. [motie voorlezen]
- Dan de motie Werkuren huishoudelijke hulp. In de huidige situatie, ook in onze gemeente, kunnen zorgvragers niet op hun beschikking zien op hoeveel uur huishoudelijke ondersteuning ze recht hebben. In begin oktober van dit jaar heeft de Centrale Raad van Beroep bepaald dat dat zorgt voor een gebrek aan rechtszekerheid. Daarom zouden wij graag willen dat alle huidige klagers en de nieuwe zorgvragers (alsnog) van de gemeente op hun beschikkingen vernemen op hoeveel uur ondersteuning ze aanspraak kunnen maken. [motie voorlezen]